

Üstün Zekâ ve Yetenekli Çocuk Sahibi Aileler Etkinlik Uygulaması Önerisi:

Bibliyoterapi

Uğur Zat, Boğaziçi Üniversitesi, PhD Candidate, ugur.zat@boun.edu.tr

Banu Evren, Sola Unitas Academy, Izotomi Analyst, banuevren@izotomi.com.tr

Anahtar kelimeler: aile içi etkinlik, bibliyoterapi, üstün zekâ, üstün yetenek

Üstün zekalı ve yetenekli çocuklar, en az zihinsel engelliler kadar özel destek gerektiren grupta yer alan ve toplumun %2'lik kısmını oluşturan gruptur. Gelişim süreçleri ve ihtiyaçları farklıdır. Üstün zekâ ve yetenekli çocukların duygusal ve sosyal özelliklerinden bazıları mükemmeliyetçi yapıları, başarısızlıklara tahammülsüzlükleri, duygusal anlamda hassasiyetkendinden büyüklerle iletişiminin daha iyi olması ve empati becerilerinin güçlü olmasıdır. Araştırmalar üstün yetenekli çocuğun gelişiminde ailenin okuldan daha önemli yer tuttuğunu göstermektedir (Ataman, 2016).

Üstün zekâ ve yetenekli çocuklara sahip aileler yönelik nitel araştırma teknikleriyle yapılan eğitim ihtiyaç analizinde (2019) ihtiyaçlardan biri de aile içi etkinlikler ile ilgili bilgi ve uygulama eksikliğidir. Aşağıdaki paylaşımları konunun aileler açısından önemini göstermesi açısından önemli olabilir.

“Bizim anneler olarak daha çok eğitilmemiz lazım...Biz çocuklarımıza nasıl yardımcı olabiliriz?...

Dünyada daha farklı programlar ve uygulamalar var. Bizim bilgimiz de yok bu konuda.”

“Yani ben şöyle söyleyeyim. oğlumu tanıdığım kadarıyla, sadece bilgiyi sunan, öğretene değil, onu nasıl kullanacağını ya da onu meraklandırarak, onun zihninde yeni yeni ışıklar yakacak ortamlara girmeyi tercih ediyor.”

“...Bize sadece şey söyleniliyor; işte hani burası var buraya getirin. Her şeye burada ulaşabilirsiniz söylemleri oluyor ama bizim de evde yapabileceğimiz bir şeyler olmalı, bizler de bir şeyler yapmalıyız.”

“Çocuğum tanı aldı şimdi benim ne yapmam lazım? Bunun için çocuğumu evde nasıl destekleyebilirim, sosyal ortamda nasıl destekleyebilirim? Ne çocuğu çok küçümsemek ne de çocuğu çok gözünde büyütme. Yani, evet bu çocuk bu, tanısı bu, özellikleri bu.”

Ailelerin uygulaması açısından bibliyoterapi bir yöntem olarak kullanılabilir.

Bibliyoterapi, bireyin kendi yaşadığı sorunla kitaptaki kahramanın özdeşleşmesini sağlayan edebiyatın bir kullanım şeklidir (Marilena, 2012). Üstün zekalı ve yetenekli çocuklar geniş bir hayal dünyasına sahiptirler, akranlarına göre daha akıcı ve doğru okuma, daha fazla okuma ve farklı edebi türlerden okumayı sevme gibi niteliklere sahiptirler (Davaslıgil ve Leana, 2004).

Bibliyoterapi, sadece bir okuma ve üzerine tartışma tekniği değildir, ailelerin okuma ve hikayeletirmelerinden önce ve sonra planlı ve hedef odaklı olarak kurgulanmalıdır.

Burada masal ve hikaye seçimi yapılabileceği gibi, aileler kendi çocukluk dönemlerine ait yaşamışlıkları da hikayeletirebilirler. Ancak tüm bunlar için ailelerin konu ile ilgili temel bilgilere sahip olması ve/veya konu ile ilgili eğitim alması önerilebilir.

Bu çalışmada üstün zekalı ve yetenekli çocuklara sahip aileler yönelik bibliyoterapi uygulamasının önemi anlatılarak, uygulama örnekleri verilmesi planlanmaktadır.